

ŠTIRIDESET LET SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA

Boris Kuhar

Skoraj neopazno je šel mimo nas v letu 1963 jubilej Slovenskega etnografskega muzeja. Pred štiridesetimi leti — 17. julija 1923 je minister prosvete s posebnim odlokom postavil Nika Županiča za prvega honorarnega upravnika Etnografskega muzeja v Ljubljani, in ta datum je tudi uradni datum ustanovitve današnje osrednje slovenske etnografske muzejske ustanove. Pred tem je že deloval od leta 1921 Etnografski inštitut v sklopu Narodnega muzeja. Ta je tudi odstopil novoustanovljenemu muzeju vse etnografske zbirke.

Zbirati, ohranjati, proučevati in razstavlјati etnografske predmete, tvorne spomenike slovenske ljudske kulture z vsega slovenskega ozemlja, to je bila naloga novoustanovljenega Etnografskega muzeja. Toda okolnost, da ni imel svojih lastnih prostorov, in je moral ves čas, dolgih štirideset let, še vse do danes gostovati pod streho Narodnega muzeja, je stalno ovirala muzej v njegovem razvoju.

Toda po štiridesetih letih lahko z mirno roko zapišemo, da je Etnografski muzej povsem upravičil svoj obstoj. Kljub izredni prostorninski stiski, navkljub vsem težavam od kadrovskih pa tja do finančnih, je Etnografski muzej opravil pravo pionirsko delo na področju raziskovanja ljudske kulture na Slovenskem. Danes predstavlja po zaslugi pok. ravnatelja Borisa Orla, ki je prevzel vodstvo muzeja po osvoboditvi, središče etnološkega znanstvenega dela in osrednjo etnografsko muzejsko ustanovo v Sloveniji.

Zgodovina muzeja, to je sedemnajst letnikov Etnologa, s številnimi temeljnimi razpravami s področja slovenske etnografije. Pred nami je sedemnajst letnikov Slovenskega etnografa, naše strokovne revije, ki si je ustvarila ugled doma in po vsem etnografskem znanstvenem svetu. Štirideset let Etnografskega muzeja, to je sto in stotisoče obiskovalcev, ki so si ogledali zbirke muzeja. To so številne razstave, ki jih je priredil Etnografski muzej in so vzbudile zanimanje naše javnosti. Število muzejskih predmetov se je v štiridesetih letih podesetorilo. In v muzeju je zbrano bogato gradivo dvajsetih strokovnih etnografskih ekip, ki so sistematično raziskovale posamezna področja Slovenije. V zadnjih letih je muzej znatno razširil svojo dejavnost tako na znanstveno raziskovalnem kot tudi na kulturno prosvetnem področju. Muzej uveljavlja sodobne načine muzejske dejavnosti in svoje delo razširja na vso Slovenijo ter ga povezuje s sorodnimi institucijami.

Tudi svoj jubilej je Slovenski etnografski muzej proslavil z delom. O tem nam najbolj zgovorno pričajo štiri občasne tematske razstave v letu 1963. To so: Razstava »Slovenske ljudske maske« v aprilu, razstava »Ljudsko slikarstvo na Slovenskem« v maju, razstava »Vraževerje na Slovenskem« v začetku decembra in še razstava »Južno Pohorje«, ki je bila odprta konec leta.

Vse svoje delo pa so morali uslužbenci muzeja opravljati zaradi pomanjkanja najosnovnejšega prostora za delo pod izredno težkimi okoliščinami. Zato je prav, da se vsi, ki nam je pri srcu razvoj slovenske etnografije, razvoj muzeja, ki bi naj v popolnosti prikazoval podobo slovenske ljudske kulture in njenega razvoj, zadžamemo, da tudi ta naša inštitucija pride čimprej do lastne stavbe, do primernih prostorov. Od teh je v veliki meri odvisno nadaljnje delo in sploh usoda Slovenskega etnografskega muzeja.

Résumé

Le Musée slovène d'Ethnographie fut fondé le 17 juillet 1925. Dans les quarante années de son existence, le Musée a rempli un vrai travail de pionnier dans le domaine des recherches sur la culture populaire en Slovénie. Aujourd'hui, le Musée est le centre de travaux ethnologiques et l'institution ethnographique centrale dans la Slovénie. Son jubilé, en 1963, a été célébré par quatre expositions temporaires: Masques populaires slovènes, Peinture populaire slovène, Superstition en Slovénie et Pohorje du Sud.